

EXPUNERE DE MOTIVE

la Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat

Sistemul pensiilor militare de stat, reglementat prin Legea nr. 223/2015, reflectă specificul activităților desfășurate de cadrele militare, polițiști și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, categorii profesionale caracterizate prin restrângeri ale exercițiului unor drepturi fundamentale, riscuri operaționale ridicate și obligații profesionale sporite. Cu toate acestea, cadrul normativ în vigoare nu prevede niciun mecanism de compensare pentru femeile din aceste categorii profesionale care au născut și au crescut copii, deși ele suportă, în realitate, o dublă sarcină — profesională și familială —, iar efortul depus în îndeplinirea acestor două roluri nu se regăsește în prezent în niciun beneficiu recunoscut juridic. Această omisiune devine cu atât mai vizibilă cu cât legislația națională în materia sistemului public de pensii a consacrat deja, în mod expres, tocmai principiul compensării maternității.

Astfel, prin Legea nr. 360/2023, legiuitorul român a reglementat un mecanism de reducere a vârstei standard de pensionare pentru femeile care au născut și au crescut copii până la vârsta de 16 ani, reducere care se acordă gradual, proporțional cu numărul copiilor, și care face parte integrantă din dreptul la pensie pentru limită de vârstă, fără a atrage vreo penalizare. La baza acestei soluții legislative stau trei recunoașteri fundamentale: rolul maternității în societate, contribuția la formarea capitalului uman și impactul pe care creșterea copiilor îl are asupra parcursului profesional al femeilor. Prin urmare, principiul potrivit căruia efortul matern justifică o reducere a vârstei de pensionare nu reprezintă o noutate în ordinea juridică românească, ci un mecanism deja consacrat și aplicat.

În aceste condiții, există în prezent o diferență de tratament juridic între femeile încadrate în sistemul public de pensii și cele încadrate în sistemul pensiilor militare de stat — o diferență cu atât mai greu de justificat cu cât ambele categorii se află în situații comparabile din perspectiva maternității și a responsabilităților familiale. Doar prima categorie beneficiază, însă, de reducerea vârstei de pensionare, ceea ce generează o inechitate evidentă, contrară principiilor generale ale dreptului. Prezenta inițiativă legislativă nu introduce, așadar, un beneficiu nou și nu creează o derogare, ci urmărește armonizarea sistemului pensiilor militare cu sistemul public de pensii, prin preluarea unui mecanism deja validat atât juridic, cât și social.

Fundamentarea constituțională a acestei intervenții legislative este solidă. Potrivit art. 16 alin. (1) din Constituția României, „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”, iar jurisprudența Curții Constituționale a statuat în mod constant că egalitatea presupune tratament egal pentru situații egale și că orice tratament diferit trebuie să fie justificat obiectiv și rezonabil. Menținerea unei reglementări diferite între cele două sisteme de pensii, în absența unei rațiuni obiective raportate la protecția maternității, afectează coerența și

echitatea sistemului național de securitate socială. La acestea se adaugă dispozițiile art. 48 și art. 49 din Constituție, care consacră obligația statului de a proteja familia și de a asigura un regim special de protecție pentru copii, recunoașterea juridică a efortului de creștere a copiilor prin mecanisme de securitate socială reprezentând o expresie directă a acestor dispoziții. Nu în ultimul rând, art. 47 alin. (2) garantează cetățenilor dreptul la pensie și la alte forme de asigurări sociale, iar măsura propusă constituie o concretizare firească a acestui drept, adaptată realităților sociale și demografice actuale.

În plan civil, dispozițiile Codului civil al României protejează familia ca element fundamental al societății și stabilesc obligația părinților de a crește și educa copiii. Creșterea copilului implică, inevitabil, alocarea unui volum semnificativ de timp și resurse, întreruperi sau limitări ale activității profesionale și o serie de responsabilități juridice continue, motiv pentru care recunoașterea acestui efort în cadrul sistemului de pensii este pe deplin justificată din punct de vedere juridic.

Din perspectiva dreptului Uniunii Europene, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și Directiva 2006/54/CE permit statelor membre să adopte măsuri de acțiune pozitivă în favoarea femeilor, în scopul compensării unor dezavantaje reale, iar jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene a confirmat în repetate rânduri legitimitatea unor astfel de măsuri, în special în contextul maternității. Practica statelor membre confirmă, de altfel, această orientare: Franța, Germania, Italia și Polonia recunosc, prin mecanisme diferite, perioadele de creștere a copilului, acordă avantaje la calculul pensiei sau permit pensionarea anticipată a mamelor. Tendința europeană este, așadar, clară: integrarea rolului maternității în sistemele de securitate socială.

Adoptarea prezentei legi va produce efecte pozitive multiple: va elimina o inechitate reală între sistemele de pensii, va consolida echitatea socială, va contribui la stimularea natalității în rândul personalului din domeniul apărării și al ordinii publice și va alinia legislația națională la standardele europene. Impactul bugetar este, totodată, limitat, atât prin caracterul gradual al reducerilor de vârstă, cât și prin condiționarea acestora de realizarea stagiului complet de cotizare.

În concluzie, prezenta inițiativă legislativă nu instituie un privilegiu, nu creează o derogare și nu afectează sustenabilitatea sistemului, ci realizează o corelare necesară între cele două sisteme de pensii ale statului român. În esență, statul recunoaște deja acest principiu în sistemul public de pensii; prezenta lege nu face decât să îl extindă, în mod coerent și justificat, și asupra personalului din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.

